

בש"פ 5233/14 - מדינת ישראל נגד פלוני

בבית המשפט העליון

בש"פ 5233/14

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

העוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: פלוני

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי לנוער בירושלים
בתיק מ"ת 44008-07-14 שניתנה ביום 27.4.2014
על ידי כב' השופטת ת' בזק רפפורט

תאריך הישיבה: ב' באב התשע"ד (29.07.14)

בשם העוררת: עו"ד אושרה פטל-רוזנברג
בשם המשיב: עו"ד לא צמל
מתורגמן בית המשפט: מר מוסא היגא

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי לנוער בירושלים (כב' השופטת ת' בזק רפפורט) בתיק מ"ת 44008-07-14 מיום 27.4.2014, בגדרה הורה בית המשפט על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר.

1. נגד המשיב, קטין יליד 1998, הוגש כתב אישום המייחס לו ולאחרים שתי עבירות של סיכון חיי אנשים במזיד בנתיב תחבורה, עמוד 1

שתי עבירות של ייצור נשק וכן עבירות של חבלה בכוונה מחמירה, קשירת קשר לפשע וחבלה במזיד ברכב. באישום הראשון נטען, כי ביום 4.7.2014, ובעקבות רציחתו של הנער מוחמד אבו ח'דיר ע"ה, קשר המשיב עם שני הנאשמים האחרים בכתב האישום, קטינים אף הם (להלן: הנאשמים), ועם אחרים לפגוע ביהודים באמצעות יידוי אבנים ובקבוקי תבערה לעבר מכוניות נוסעות ברח' משה ברעם בירושלים (בגבול בית צפאפא ואזור התעשייה בתלפיות). נאמר, כי הנאשמים הכינו בקבוקי תבערה, הציתו ויידו אותם, וכן יידו אבנים, לעבר כלי רכב של נוסעים שזוהו על-ידם כיהודים. עוד נטען, כי הנאשמים והאחרים הבעירו צמיג על הכביש כדי להביא לחסימתו. באישום השני נטען, כי ביום 5.7.2014 חברו הנאשמים פעם נוספת לאחרים ושוב קשרו ביניהם ליידות אבנים ובקבוקי תבערה לעבר כלי רכב בהם נוסעים יהודים. הנאשמים הכינו בקבוקי תבערה, הציתו ויידו אותם וכן יידו אבנים לעבר נוסעים בכלי רכב, שזוהו על-ידם כיהודים. כתוצאה ממעשים אלה נגרמו פגיעות למספר כלי רכב. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המשיבה בקשה למעצרים של המשיב והנאשמים עד תום ההליכים נגדם. יצוין, כי בהמשך לחקירת הפרשה המפורטת לעיל הוגשו ארבעה כתבי אישום כנגד תשעה נאשמים בסך הכל.

2. בהחלטתו מיום 27.7.2014 קבע בית משפט קמא כי "בשורה התחתונה", לגבי המשיב והנאשמים קיימות ראיות לכאורה להשתתפות באירוע המתואר באישום הראשון כמבצעים בצוותא, וכי עוצמת הראיות "מתאימה לשלב בו אנו עומדים" וזאת למעט לגבי המשיב "שהראיות לגביו, לכאורה, בעוצמה נמוכה". נאמר כי האמור לעיל, בצירוף חומרת המעשים המתוארים באישום הראשון מעידים על מסוכנות המקימה עילת מעצר, וכי אין מקום לשחרר את הנאשמים לחלופת מעצר בטרם קבלת תסקיר מעצר, "כל זאת למעט המשיב 5 [המשיב - צ.ז.]. שנוכח חולשת הראיות לגביו, יש לבחון לגביו חלופת מעצר כבר עתה". בהקשר זה נקבע, כי בחקירתו מיום 22.7.2014 ציין המשיב כי היה עד לאירועים המתוארים באישום הראשון, וכי הוצע לו לקחת בהם חלק, אך הוא סירב. המשיב סיפר בחקירתו, כי הוא תצפת על אירועי יידוי בקבוקי תבערה והאבנים ובשלב מסוים אף ירד מנקודת התצפית, וזרק שתי אבנים, אך זאת לעבר שטח ריק. המשיב סיפר בחקירתו כי נכח גם במקום בו התרחש האירוע השני המתואר בכתב האישום, אך זאת רק כדי להסתכל ומתוך "שעמום". בחקירתו ציין המשיב כי לא נטל חלק באירוע אף שראה אחרים משליכים בקבוקי תבערה. נאמר, כי אף שהמשיב נזכר בהודעתו של נאשם אחר כמי שנכח באירוע האמור, נאשם זה כלל לא נכלל ברשימת עדי התביעה. נוכח האמור סבר בית המשפט כי ביחס למשיב "מתקיימות ראיות לכאורה בעוצמה נמוכה, המצדיקה, נוכח גילו הצעיר שקילת חלופת מעצר ... כבר עתה".

3. בהחלטה נוספת מיום 27.7.2014, ולאחר שהתרשם מהוריו שנחקרו בבית המשפט, קבע בית משפט קמא כי המשיב יוכל להשתחרר למעצר בית מלא בביתם ותחת פיקוחם בתנאים הבאים: פיקוח של אחד מהוריו, הפקדה כספית בסך 15,000 ש"ח, התחייבות עצמית בסך 15,000 ש"ח, ערבות בסך 5,000 ש"ח מכל אחד מן המפקחים וערבות צד ג'. בית המשפט עיכב החלטתו זו ב-48 שעות, עד ליום 29.7.2014 בשעה 13:50.

כלפי ההחלטה לשחרור המשיב למעצר בית הוגש הערר שלפניי.

4. העוררת טוענת, כי בית המשפט המחוזי שגה בניתוח הראיות שנאספו בעניינו של המשיב וכי ראוי לקבוע שיש בידיה ראיות לכאורה בעוצמה מספקת לצורך הליך המעצר. בהקשר זה הפנתה העוררת להודעת המשיב עצמו, כמו גם להודעת נאשם אחר שהואשם ביחד איתו (הנאשם 2 בכתב האישום, ט ס, להלן: ט). הודגש, כי בהודעת המשיב יש משום הודאה במעורבות באירוע הראשון, אירוע שהתרחש סמוך למקום המכונה "מפעל הקרח". עוד הודגש, כי מדובר בפרשה חמורה שנלווה לה פוטנציאל ממשי של פגיעה בנפש וסיכון של הנוסעים בדרך המצויה בתוך העיר ירושלים. העוררת מציינת, כי לא היה מקום להורות על שחרור המשיב.

לחלופת מעצר, המצויה באזור בו ביצע לכאורה את העבירות המיוחסות לו, מבלי לפחות להורות על קבלת תסקיר מעצר, כפי שהורה בית משפט קמא ביחס לנאשמים, שאף הם קטינים. בנוסף עמדת העוררת היא, כי המסוכנות העולה מהאירועים, שהתרחשו ברצף יום אחר יום, היא משמעותית. התופעה של יידוי אבנים ובקבוקי תבערה על רקע אידיאולוגי ובעיקר בתקופות מתוחות, יוצרת סיכון מוחשי לפגיעה בגוף וברכוש ומצביעה על מסוכנותם של מבצעי המעשים. במקרים כאלה גם קיים קושי מובנה ליתן אמון בנאשם, כפי שמתחייב כאשר מתקבלת החלטה על שחרורו בתנאים.

באת כוח העוררת הסכימה, במהלך הדיון בערר, כי בכל הנוגע לאישום השני, האירוע שכונה בחקירה כאירוע שהתרחש ב"כיכר גילה", חומר הראיות מצביע אך על מעורבות פסיבית של המשיב, שהתבטאה בנוכחותו בזירה, נוכחות שנזכרת גם בהודעתו של ט. אלא שעצם נוכחותו זו מלמדת על מסוכנותו של המשיב, אשר מגיע לזירת האירועים יום אחר יום, מה שמצביע על מעורבות רצופה.

העוררת התייחסה גם להערת בית המשפט המחוזי לפיה ט, המזכיר את המשיב בהודעתו, אינו נמנה על עדי התביעה. לענין זה צוין, כי ט הואשם יחד עם המשיב באותו כתב אישום ועל כן לא היה מקום לכלול אותו ברשימת עדי התביעה. ואולם, על-פי הפסיקה, לצורך בחינת הפוטנציאל הראייתי של הודעתו של ט בשלב זה של ההליך, יש לבחון את ההסתברות שט יעיד בבית המשפט ובגדר כך יש אפשרות שהודעתו תוגש. במקרה דנא, נוכח עמדתו של ט ביחס לאישומים בהם הוא נאשם, כפי שבאה לידי ביטוי בדיון בבקשה למעצרו, נטען כי קיימת סבירות ממשית שט יבחר להעיד.

5. באת כוח המשיב עמדה על חלקו המינורי של המשיב באירועים בגינם הוגש כתב האישום. עורכת דין צמל הפנתה להודעת המשיב וביקשה ללמוד ממנה כי מדובר בנער אשר ענה בהרחבה ובפירוט לכל השאלות שהוצגו לו על ידי החוקר ותיאר את מעשיו במקום כמי שלא היה מעורב באופן פעיל באירועים, אלא אך צפה בהם. אין מדובר במי שהיה מעורב בפועל בהכנת בקבוקי תבערה או בקשירת קשר לביצוע המעשים, אלא במי שנקלע למקום. המשיב מסר בחקירתו כי ראה את הפעילות והעדיף להסתלק. נטען, כי משכך יש לאבחן בין המשיב לבין יתר המעורבים. עוד הדגישה עורכת דין צמל, את היותו של המשיב בן למשפחה נורמטיבית, אשר גייסה בקושי רב את סכום ההפקדה עליה הורה בית המשפט המחוזי. בנוסף נטען בשם המשיב, כי אירועי הפרות הסדר באזור בית צפאפא, כדוגמת אלה המתוארים בכתב האישום, התמצו באותם יומיים, על אף שהמתיחות באזור לא פגה והיא עודנה מורגשת. זאת ועוד, מדובר בימי חופשת הקיץ, ועל אף שהמשיב נעצר רק כחלוף שבועיים ממועד התרחשות האירועים, הוא לא היה מעורב בהפרת חוק נוספת.

דיון והכרעה

6. לאחר עיון בחומר הראיות מסקנתי שונה במשהו מהמסקנה אליה הגיע בית המשפט המחוזי. לענין הראיות לכאורה קיימת חשיבות להודעת המשיב עצמו מיום 22.7.2014 משעה 19:09. באשר לאירוע במפעל הקרח, מספר המשיב כי הלך עם חברו ע, כאשר אחרים שהיו במקום, ואשר אינם מוכרים לו, קראו לו בשמו. כשנשאל המשיב מהי תגובתו לכך שחלק מהנוכחים במקום מסרו את שמו כמי שתצפת בזמן זריקת האבנים, השיב: "כן תצפתנו, רק הסתכלנו" (שורה 31). בהמשך הוסיף המשיב, כי הוא וחברו התבקשו על ידי רעולי פנים "לרדת למטה", אך הם סרבו ו"תצפתו במפעל הקרח" (שורה 34). זאת עשו לאחר שהתבקשו לעשות כן (שורות 39-40). בהמשך ההודעה, כשנשאל המשיב מי הוא זה שהורה להם לתצפת, השיב: "שכחתי" (שורה 76). המשיב נשאל מה היה אמור לעשות במקרה שהמטרה היתה מגיעה למקום והשיב: "יכול להיות שהייתי שורק להם ... יכול להיות שהייתי שורק להם

יכול להיות שלא כי אני לא מכיר אותם" (שורות 44-46). המשיב הכחיש כי יידה בקבוקי תבערה וכשנשאל האם יידה אבנים, השיב תחילה "יכול להיות כי הייתי רחוק" (שורה 54). בהמשך תיקן עצמו באמרו: "הרמתי אבנים אבל לא זרקתי, אתה יכול להגיד שזרקתי אבנים" (שורה 60), אך מיד חזר בו וטען כי דברים אלה נאמרו על ידו "בטעות". לשאלה נוספת בענין ידיו האבנים השיב המשיב: "הרמתי שני אבנים, ובכוונה זרקתי אותם למקום ריק ... " (שורה 64). המשיב הסביר, כי יידה אבנים לעבר הכביש, אך "למקום ריק" בו לא עברו כלי רכב "כדי שלא לסכן אנשים רק ענין ילדותי" (שורה 68). באשר לאירועי "כיכר גילה" מסר המשיב כי שוב עבר במקום ביחד עם עאמר ולאחר שנזרק בקבוק התבערה הראשון הם התרחקו מהמקום (שורות 103-104). הפעם מסר המשיב כי לא תצפת (שורות 109-110). תשובה זו, כמו גם התייחסות המשיב לכך שבאירוע הראשון התבקש לתצפת, ושנענה לבקשה, מבהירה שאין מדובר בהתבוננות מתוך סקרנות, אלא בפעילות הקשורה להפרות הסדר, גם אם לא לכל היבטיה. מסקנה זו מתחייבת גם מדברי המשיב לפיהם היתה אפשרות שהיה מתריע בשריקה במקרה של הופעת המשטרה במקום.

7. סבורני כי המסקנה המתבקשת מעיון בהודעתו של המשיב, היא שקיימות ראיות לכאורה, בעוצמה מספקת, הקושרות את המשיב לאירוע הפלילי המתואר באישום הראשון. אם כי, על פני הדברים, הראיות לכאורה אינן מצביעות על מעורבות המשיב במלוא היקפם של המעשים המתוארים באישום זה. כך נראה שאין ראיות לכאורה המלמדות על מעורבותו בקשירת הקשר לביצוע המעשים או להכנת בקבוקי התבערה וידויים, אך אין ללמוד מכך שחלקו של המשיב במעשים הוא שולי או זניח, שכן, כמתצפת, סייע המשיב ליתר הנאשמים להגשים את תכניתם העבריינית, שיצרה סכנה של ממש לבטיחותם ולשלומם של הנוסעים בכביש. לכך יש להוסיף את הודאת המשיב כי יידה אבנים במהלך האירוע. אמנם המשיב טען כי יידה את האבנים לעבר הכביש בעת שלא נסעו עליו כלי רכב, אך ענין זה מחזק את התשתית הראייתית הלכאורית למעורבותו של המשיב באירוע, ולטענה כי נוכחותו במקום לא היתה תמימה. תשתית זו מורכבת גם מהודעתו של ט מיום 20.7.2014 בשעה 12:07, אשר בתשובה לשאלה מי תצפת במהלך ידיו האבנים במפעל הקרח, הזכיר את שמם של המשיב ושל ע. ט טען, כי המשיב לא יידה אבנים, אלא "ישב למעלה" (שורות 130-133).

באשר לאישום השני קיימות ראיות ברורות לנוכחותו של המשיב במקום, הן על-פי הודעתו שלו והן על-פי הודעתו הנ"ל של ט (שורות 169-171), אך לא ניתן לומר שהראיות לכאורה קושרות את המשיב למעורבות של ממש במעשים המתוארים באישום, ובכל מקרה נראה כי המשיב גם הזדרז לעזוב את המקום. ואולם, הדבר מצביע על כך שהמשיב לא נמנע מלהתקרב למקום אירוע של הפרת חוק חמורה ערב אחר ערב.

8. בית משפט קמא העניק משקל גם לכך שט לא נכלל ברשימת עדי התביעה בכתב האישום הנוגע למשיב. אינני סבור כי המסקנה המתבקשת מנתון זה היא שיש "להתעלם" לחלוטין מהודעתו של ט. אמנם, ט הואשם יחד עם המשיב באותו כתב אישום, אך אין זה מחויב המציאות שט לא יעיד, ובנוסף קיימת אפשרות שהודעתו תוגש כראיה שניתן יהיה לעשות בה שימוש כנגד המשיב. לענין זה ראו האמור בבש"פ 4568/12 שלבאיה נ' מדינת ישראל פסקה 8 (20.6.2012); בבש"פ 4667/12 אזולאי נ' מדינת ישראל פסקה 7 (28.6.2012). יודגש גם, כי המשיב כלל לא טען בפניו שאין מקום להתייחס אל הודעתו של ט כאל חלק ממכלול הראיות בעניינו.

9. מסקנתי היא, אפוא, שיש בידי העוררת ראיות לכאורה להוכחת מעורבותו של המשיב בהיבטים מסוימים של האירוע המתואר באישום הראשון. אף שנראה כי היקף מעורבותו של המשיב במעשים המתוארים הוא מוגבל, איני סבור שחלקו בהם הוא מינורי עד כדי שהיה מקום לשחררו לחלופת מעצר בבית הוריו, באזור שעודו רווי מתח בעקבות אירועי השעה, וזאת בלי שחלופה זו תיבדק בידי שירות המבחן. כך גם עובדת קטינותו של המשיב, שהיא בעלת משמעות, אינה יכולה להוות, לבדה, עילה לשחררו בשלב זה. למותר

לשוב ולהזכיר את שהוזכר שוב ושוב בפסיקת בית משפט זה ביחס לחומרה ולמסוכנות הנלוות ללידיו אבנים לעבר כלי רכב חולפים, וביתר שאת – ללידיו בקבוקי תבערה, גם אם על-ידי קטינים:

"אכן, מדובר בקטינים, אך לא ניתן להתעלם מן האופי המסוכן של המעשה המיוחס להם. זריקה של בקבוקי תבערה יוצרת סיכון ברמה גבוהה ביותר. אמנם, הסיכון לא התממש, אך נתון זה כשלעצמו אינו מפחית באופן משמעותי מאופיו המסוכן של המעשה. הכלל במקרים כאלה, כך דעתי, כי יש להורות על מעצר אף כאשר מדובר בקטינים, אלא אם קיימות נסיבות יוצאות דופן" (דברי השופט (כתארו אז) א' גרוניס בבש"פ 9307/11 פלוני נ' מדינת ישראל (21.12.2011)).

10. בעניינו נראה, שאף שאין לשלול את אפשרות שחרורו של המשיב לחלופת מעצר, נוכח נסיבותיו, נסיבות המקרה ואופי מעורבותו המוגבלת של המשיב, נראה גם כי הנסיבות אינן כאלה המאפשרות את שחרורו בלא שיתבקש תסקיר מעצר. טענת באת כוח המשיב, שיש לקוות שהיא אכן נכונה, בדבר שקט ששורר מזה זמן בשכונת מגוריו של המשיב על אף שהמתיחות שעמדה ביסוד המעשים טרם פגה, טובא בחשבון, ככל שתאומת, כאשר תתקבל ההחלטה בעניינו של המשיב לאחר הגשת תסקיר המעצר.

11. סיכומם של דברים – בעניינו של המשיב קיימות ראיות לכאורה להוכחת מעורבותו במעשים המתוארים באישום הראשון, גם אם בהיקף מצומצם ביחס למכלול האירוע המתואר. נראה, שכפי שלא ניתן לקבוע שניתן לשחרר את המשיב באופן מיידי לחלופה בבית הוריו, גם לא ניתן לקבוע שמעשיו ונתוניו מחייבים את הותרתו במעצר, וראוי שאפשרות שחרורו לחלופת מעצר אכן תבחן, אך זאת לאחר שיתקבל תסקיר בעניינו. לפיכך אני מורה לשירות המבחן להכין תסקיר מעצר.

הערר מתקבל ומעצרו של המשיב מוארך בשלב זה עד להחלטה שתתקבל על-ידי בית המשפט המחוזי בירושלים לאחר שיקיים דיון נוסף בעניינו של המשיב, זאת מיד לאחר שיתקבל תסקיר מעצר. התסקיר יוגש לבית המשפט המחוזי עד ליום 11.8.2014. ככל שיידרש זמן נוסף להכנת התסקיר, יפנה שירות המבחן בבקשה מתאימה לבית המשפט המחוזי, שיהא רשאי ליתן כל החלטה שתידרש.

העתק החלטה זו יומצא בדחיפות לשירות המבחן לנוער.

ניתנה היום, ג' באב התשע"ד (30.7.2014).

ש ו פ ט